3.11.2025

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Tiistai 04.11.2025 klo 10.30

HE 145/2025 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa PTY ry:ltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta. PTY kiittää ja lausuu seuraavaa:

Yleistä

PTY pitää lainsäädännön päivityksessä huomioituja asioita monelta osin hyvinä ja perusteltuina. Lakiehdotuksen osalta on nähty riskejä siihen, että elinkeinoelämän kanssa historiallisesti toteutettu tiivis ja joustava yhteistyö heikkenee ja varautumisen kehittämiseen tähtäävät prosessit jäykistyvät. HVK:lle kaavailtu virastomalli ja huoltovarmuustoiminnan päätöksenteon rakenteet vaativat edellä mainitun välttämiseksi huomiota.

2 § Huoltovarmuusneuvosto

Huoltovarmuusneuvostolle määritelty rooli liittyen poolitoimintaan, esimerkiksi sen toiminnan kehittämiseen ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin, pidetään hyvänä. Elinkeinoelämän nähdään erittäin oleelliseksi osallistua huoltovarmuusorganisaation ja poolitoimintaan liittyvään ohjaukseen.

3 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin, eli huoltovarmuusorganisaation tiivis yhteistyö on huoltovarmuuden keskeinen tukijalka. Sen säilyttäminen vapaaehtoisena, maksuttomana ja joustavana on tärkeää. Sektoreiden roolit huoltovarmuustoiminnassa ja suhteessa Huoltovarmuusneuvostoon olisi hyvä tarkentaa. Poolin virallisen tiedonsaantioikeuden poistaminen ja jatkossa HVK:n tiedonsaantioikeuksiin nojaamisen ei nähdä edistävän kattavan tilannetiedon saamista yrityksiltä.

3.11.2025

5 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

HVK:n tehtävä ennakointi- ja analyysitoiminnan, sekä säännöllisen tilannekuvan ylläpitäjänä on kannatettavaa. Riittävällä resursoinnilla näiden antama tieto ja tuki poolitoiminnalle ja toiminnan piirissä oleville yrityksille on merkittävä varautumisen kehittämisen näkökulmasta.

9 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

Elinkeinoelämän vaikutusmahdollisuus huoltovarmuustoiminnan ohjaamiseen supistuu aiempaan rakenteeseen verrattuna. Ohjauksesta tulee pitkälti viranomaisvetoinen. Huoltovarmuusneuvostosta otetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan elinkeinoelämän edustaja asiantuntijaroolilla. On huomioitava, että yksittäisen elinkeinoelämän edustajan mahdollisuus edustaa kaikkia elinkeinoelämän sektoreita on parhaimmillaankin rajallinen.

11 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

Valtion varmuusvarastojen käyttö myös normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa on järkevää, jos se arvioidaan tarpeelliseksi.

14 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Sektoreiden ja poolien toimintamenot tulisi rahoittaa aiemman mallin mukaisesti huoltovarmuusrahastosta. Poolitoiminnassa tähdätään varautumisen kehittämiseen ja huoltovarmuuden tason nostamiseen paitsi vakiintunein menetelmin ja työkaluin, niin myös akuutteina toimenpiteinä. Olisi tärkeää säilyttää huoltovarmuusrahaston vakaa, mutta joustava käyttö poolitoimintaan, jotta varautumistoimet seuraavat toimintaympäristön muutoksia ja kehitystarpeita riittävällä tavalla.

21§ Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

Pooleja aiemmin koskettaneen tiedonsaantioikeuden poistuessa on huomioitava, että poolit keräävät osana normaalia toimintaansa tietoja yrityksiltä mm. toimialan huoltovarmuuden tilan, suorituskyvyn ja kehityskohteiden arvioimiseksi. Riskinä nähdään, että tiedonsaantioikeuden poistaminen voi heikentää varautumisen kehittämisen kannalta oleellisten tietojen saantia.

23 § Salassa pidettävää tietoa sisältävän tilannekuvan luovuttaminen

Tavoitteena tulisi pitää, että elinkeinoelämälle on mahdollista luovuttaa kaikki sellainen tilannekuva, joka on heidän toimintansa kannalta oleellista tai jopa kriittistä. Tarvittaessa turvaluokituksia olisi syytä miettiä uusiksi, jos ne eivät mahdollista tiedon jakamista sopivilla tavoilla elinkeinoelämän käyttöön.

3.11.2025

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Tuula Loikkanen
Toimitusjohtaja

Joni Metsola
Valmiuspäällikkö